

İNDİR Abdullah bin Câfer -radiyallâhu anh- bir seyahat esnâsında, bir hurma bahçesine uğradı. Bahçenin hizmetçisi siyahî bir köle idi. Köleye üç adet ekmek getirmişlerdi. Bu sırada bir köpek geldi. Köle, ekmeklerden birini ona attı. Köpek ekmeği yedi. Öbürünü attı. Onu da yedi. Üçüncüyü de attı. Onu da yedi. Bunun üzerine Abdullah bin Câfer -radiyallâhu anh- ile köle arasında şöyle bir konuşma oldu: “- Senin ücretin nedir?” Siyahî köle: “- İşte gördüğünüz üç ekmek.” “- Niçin hepsini köpeğe verdin?” Köle: “- Buralarda hiç köpek yoktu. Bu köpek uzak yerden gelmiştir. Aç durmasına gönlüm râzı olmadı.” dedi. Abdullah -radiyallâhu anh-: “- Peki bugün sen ne yiyeceksin?” Köle: “- Sabredeceğim, günlük hakkımı Rabbimin bu aç mahlûkuna devrettim.” dedi. Abdullah -radiyallâhu anh-: “- Sübhânallâh! Benim çok cömert olduğumu söyelerler. Bu köle benden daha cömertmiş!” buyurdu. Ardından da o köleyi ve hurma bahçesini satın aldı ve köleyi azad edip, hurmalığı ona bağışladı. [\[1\]](#) Böyle müşfik, merhametli ve derin duygulu şahsiyetler yetiştiren İslâm, ictimâî nizamda fakir ve zengin arasındaki husûmet ve hasedi izâle etmek, dengeyi muhâfaza ve muhabbeti temin etmek için zekâtı farz kılmıştır. İslâm kardeşliğini daha ileri bir seviyede gerçekleştirmek ve her mü’mini “ganî bir gönl&e sâhib kılmak” için vicdânî bir mecbûriyet olan infâkı teşvîk etmiş ve onu da “îsâr” ile zirveleştirmiştir. Zîrâ dînin asıl gâyesi, Allâh’n birliğini tasdikten sonra güzel insan, zarif insan ve derin insan yetiştirebilmek sûretiyle cemiyete huzûru hâkim kılabilmehtir. Bu olgunlaşma, ancak gönülide tezâhür eden şefkat ve merhamet hissi ve onun en güzel bir tezâhürü olarak da kendi imkânını paylaşabilmek, hattâ bunun da ötesinde îsâr tâbir olunan ve kendi ihtiyâcına rağmen sâhib olunan nîmetlerden vazgeçerek onları verebilmenin fazîlet ve seviyesine ulaşabilmektir. Merhamet, bir müslümanın kalbinde hiç sönmeyen bir ateştir. Merhamet, insanlığımızın bu âlemdeki en mûtenâ cevheridir ki kalb yoluyla bizi Hakk’n vuslatına istikâmetlendirir. Merhametli mü’min, cömert, mütevâzî, hizmet ehli ve aynı zamanda rûhlara nizâm ve hayat aşısı yapan bir gönül doktorudur. Yine merhametli mü’min her sahadaki hizmetini sevgi ve şefkat ile yapmasını bilen ümit ve îmân kaynağı bir varlıktır. O, rûhlara huzur bahşeden her gayretin ön safında bulunur. Yine o, sözü ile, yazısı ile, hâli ile her sefâlet, çile ve ızdırabın civârında yerini alır. O, dertlinin, muzdaribin yanında, sâhipsizlerin ve ümitsizlerin baş ucundadır. Zîrâ bir mü’minde îmânın ilk meyvesi rahmet ve merhamettir. İnsanlığın ahlâkı da Kur’ân ile tamamlanmıştır. Nitekim Kur’ân-ı Kerîm’i açtığımızda karşımıza çikan ilk sît-ı ilâhiye الرَّحْمَنِالرَّحِيمِ Rahmân ve Rahîm’dir. Rabbimiz, yüce zâtını,

“merhametlilerin en merhametlisi” olarak müjdeler ve kuluna kendisinin ahlâkıyla ahlâkılanmasını emir buyurur. Dolayısıyla Hakk’a muhabbetle dolu bir mü’min yüreğinin, Rabb’ın bütün mahlukâtını şefkat ve merhametle kuşatması îcâb eder. Rabb’i sevmenin netîcesi O’nun mahlûkâtına muhabbet ve merhametle yönelmektir. Seven, sevilene karşı sevdiği ölçüde fedâkârılık yapmayı bir zevk ve vazîfe olarak telakkî eder. Allâh’ın mahlûkâtına infak, Allâh’a muhabbet demektir. Gerçekten Allâh için vermenin umûmî ismi olan sadaka ve infâkın nev’i çoktur. Bunların zirvesi ise ifade ettiğimiz gibi îsârıdır. Bu, başkalarının ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarına tercih etme fazîletidir. Bu ise her olgun mü’minin vicdânen mükellef bulunduğu diğergâmlik ve hassâsiyetin en yüksek noktadaki bir tezâhürüdür. îsârın feyizli iklîmine girebilmek, ancak rakîk kalblerin ve ince rûhların kârıdır. Zîrâ asıl îsâr, fakirlikten korkmaksızın verebilmektir. Bu hâl, en güzel ve mükemmel sûrette peygamberler ve ehlullâhın hayatlarında sergilenmiştir. Elbette böyle bir zirveye çikabilmek ve o yüce yıldızlara ulaşabilmek herkesin harcı değildir. Ancak o ufuklara ne kadar yaklaşabilirsek o kadar değerli nasîbler elde edeceğimiz hakîkatine binâen îsâr hususunda en ufak bir adım dahî bizler için vazgeçilmez bir ebedîkârıdır. Ebû Hureyre -radıyallâhu anh-‘ın rivâyetine göre; جَاءَرَجُلٌ الىرَسُولِاللّهِفقَالَ: إنِّىمَجْهُودٌ.فأرْسَلَ الىبَعْضِنِسَائِهِ.فقَالَتْ:والَّذىبَعَثَكَبِالْحَقِّمَاعِنْدَنَاإَّ مَاءٌ.ثُمَّأرْسَلَ إلىأُخْرَى؛فقَالَتْمِثْلَ ذلِكَ.فقَالَ: مَنْيُضَيِّفُهُيَرْحَمُهُاللّهُ.فَقَامَ

رَجُلٌ مِنَانْصَارِ

يُقَالُ لَهُ
أبُو
طَلْحَةَ
رَضِيَ
اللّهُ عَنْه
فَقَالَ: أنَا
يَا رَسُولَ
اللّهِ،
فَانْطَلَقَ
بِهِ الى
رَحْلِهِ.
فقَالَ
“مْرَأتِهِ:
هَلْ
عِنْدَكِ
شَىْءٌ؟
فقَالَتْ: َ
إَّ قُوتَ
صِبْيَانِى.
قَالَ:
فَعَلِّلِيهِ
مْ بِشَىْءٍ
ثُمَّ
نَوِّمِيهِمْ
فإذَا دَخَلَ
ضَيْفُنَا
فَأرِيهِ
أنَا نَأكُلُ
فإذَا أهْوَى
بِيَدِهِ
لِيَأكُلَ
فَقُومِي إلى
السَّرَاجِ
كَيْ
تُصْلِحِيهِ
فَأطْفِيهِ.
فَفَعَلْتَ،
وَقَعْدُوا
وَأكَلَ
الضَّيْفُ
وَبَاتَا
طَاوِيَيْنِ.
فَلَمَّا
أصْبَحَ
غَدَا عَلى
رَسُولِ
اللّهِ.
فقَالَ لَهُ

لَقَدْ
عَجِبَ
اللّهُ
الْبَارِحَةَ مِنْ
صِنِيعكُمَا
بَضَيْفِكُمَا. فَنَزَلَ
قَوْلُهُ
تعالى:
وَيُؤثِرُونَ عَلى
أنْفُسِهِمْ
وَلَوْ كَانَ
بِهِمْ
خَصَاصَةٌ "Bir adam Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a gelerek: "Ben açıktan bitkinim!" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm derhal hanımlarından birine (adam) (gönderip yiyecek istedi. Ama kadın): "Seni hak ile gönderen Zâüt-ı Zülcelâ'le yemin olsun yanımızda sudan başka bir şey yok" diye cevap verdi. Aleyhissalâtu vesselâm bunun üzerine diğer bir kadına gönderdi. O da aynı şeyi söyledi. Aleyhissalâtu vesselâm sonunda: "Bu (bitkin) açı kim misafir edip (doyurursa) Allah ona rahmet edecektir!" buyurdu. Ensardan Ebu Talha (radiyallahu anh) denen birisi kalkıp: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben misafir edeceğim!" buyurdu ve onu evine götürdü. Evde hanımına: "Yanında yiyecek bir şey var mı." diye sordu. Hanım: "Hayır, sadece çocukların yiyeceği var!" dedi. Bunun üzerine hanımına: "Sen onları bir şeylerle avut, sonra da uyut. Misafirimiz girince, ona sanki yiyormuşuz gibi görünelim. Yemek için elini tabağa uzatınca lambayı düzeltmek üzere kalk ve onu söndür!" diye tenbihatta bulundu. Kadın söylenenleri yaptı. Beraberce oturdular. Misafir yedi. Karıkoca geceyi aç geçirdiler. Saban olunca Aleyhissalâtu vesselâm'a geldiler. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm), Ebu Talha'ya: "Dün gece misafirinize olan davranışınız sebebiyle Allah Teâla Hazretleri taaccüp etti (ve güldü!)" buyurdu ve şu âyet-i kerime nazil oldu. :

وَيُؤثِرُونَ عَلى
أنْفُسِهِمْ
وَلَوْ كَانَ
بِهِمْ
خَصَاصَةٌ "...Ve kendileri ihtiyaç inde olsalar bile, onları kendi nefislerine tercih ederler (Haşr 9). "[\[2\]](#) Muhterem Kardeşlerim &lcirc;sâr, cömertliğin de zirvesidir. Zira cömertlik, malın fazlasından kendine lâzim olmayanı vermektir. &lcirc;sâr ise, muhtâc olduğu bir şeyi kendisinden koparıp vermesidir. &lcirc;sârın mânevîmükâfâtı da kulun fedâkârlığı nisbetindedir. Cenâb-ı Hak, Mekkeli muhâcirlere imkânlarını devreden ve onların ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarına tercihan gideren Ensâr-ı kirâmı şöylece methediyor:

وَالَّذِينَ

تَبَوَّؤُ
الدَّارَ
وَاْلاِيمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ
يُحِبُّونَ
مَنْ هَاجَرَ
اِلَيْهِمْ
وَلاَ
يَجِدُونَ
فِى
صُدُورِهِمْ
حَاجَةً
مِمَّآ
اُوتُوا
وَيُؤْثِرُونَ عَلَى
اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ
بِهِمْ
خَصَاصَةٌ
وَمَنْ يُوقَ
شُحَّ
نَفْسِهِ
فَاُولَئِكَ
هُمُ
الْمُفْلِحُونَ “Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine’ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaçinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.”[3] (el-Haşr, 9) Yermuk Seferi’nde şehîd olmak üzere bulunan üiç yaralı mücâhide ayrı ayrı verilmek istenen suyu her biri diğerine havâle etmiş, neticede hiçbirine vefât etmeden yetişilip su verilememiş ve hepsi de son nefeslerinde bir yudum suya hasret kalarak şehîd olmuşlardır. Yine Hazret-i Ömer -radiyallâhu anh-‘ın Şam’a gidişinde deveye binme sırası kölesine geldiğinde şehrin kapısına varmış olmalarına rağmen deveye ısrarla kölesini bindirmesi ve kendisi yaya, kölesi ise devenin üzerinde olduğu hâide Şam’a girmesi, kârsquo;bina varılmaz bir infâk tezâhürüdür. Buna göre infak her zaman malen olmaz. Böyle tavırlar da bir çeşit infak demektir. İnfâkın en yüksek derecesi olan îsâr, kendinden koparıp verme, kendi hakkını din kardeşine devretme hâdisesidir. Peygamber, sahâbî, evliyâullâh ve sâlih kullara âid yüksek seviyede bir infak keyfiyetidir. Hazret-i Ali -kerremallâhu vecheh- ile Hazret-i Fâtıma-radiyallâhu anhâ-‘nın şu hâileri îsârın hakîkatini ne güzel ifâde eder. İbn-i Abbas -radiyallâhu anh-‘ın bildirdiğine göre Hazret-i Ali ve zevce-i tâhireleri Hazret-i Fâtıma -radiyallâhu anhumâ- , evladları Hazret-i Hasan ve Hazret-i

Hüseyin’in hastalıktan selâmet bulmaları üzerine ü¸
gün adak orucu tutuyorlardı. İlk gün iftarlık olarak arpa unundan bir yemek
yapmışlardı. Tam iftar edecekleri sırada kapıları vuruldu. Gelen, a¸ ve yoksul biriydi.
Mübârek âile, ellerindeki yemeği cân u gönülden Allâh
i¸in fakire ikram edip kendileri su ile iftar ettiler. İkinci gün olup iftar vakti geldiğinde
bu sefer kapıya bir yetim gelmişti. O günkü yiyeceğini de yetime verip yine su ile iftar
ettiler. Ü¸üncü gün ise iftar vakti bir esir yardım istemek i¸in
kendilerine mürâcaat edince büyük bir sabır ve diğergâmlik
örneği göstererek iftarlıklarını esire bağışladılar. İnfaktaki bu ka’bına varılmaz
cömertlik, başkalarını nefesine tercih ediş ve bu yüce ahlâk, gelen âyet-i
kerîme ile ilâhî te’yîd ve tebrîke mazhar olmuştu. Allâh
Teâlâ buyurur:

وَيُطْعِمُونَالطَّعَامَعَلىحُبِّهمِسْكينًاوَيَتيمًاوَاَسيرًااِنَّمَانُطْعِمُكُمْلِوَجْهِاللّهِلَانُريدُمِنْكُمْجَزَاءًوَلَاشُكُورًااِنَّانَخَافُمِنْرَبِّنَايَوْمًاعَبُوسًاقَمْطَريرًافَوَقيهُمُاللّهُشَرَّذلِكَالْيَوْمِوَلَقّيهُمْنَضْرَةًوَسُرُورًا&8-“Onlar, seve seve yiyeceği yoksula, yetime ve esire yedirirler. 9-(Yedirdikleri kimselere şöyle derler:) “Biz size sırf Allah rızası i¸in yediriyoruz. Sizden bir karşılık ve bir teşekkür beklemiyoruz.” 10-“¸ünkü biz, asık suratlı, ¸etin bir günden (o günün azabından dolayı) Rabbimizden korkarız.” 11- Allah da onları o günün kötülüğünden korur ve yüzlerine bir aydınlık ve i¸lerine bir sevin¸ verir.”[\[4\]](#)
Yaratılmışların hi¸biri, sehâvet, infak ve îsârda, Rasûl-i Ekrem -sallâllâhu aleyhi ve sellem- ile kıyaslanamaz. O, cömertliğin her ¸eşidinin

en üst seviyesinde idi. Allah yolunda, O'nun dinini a'ccedil;klamak, kulları doğru yola istik'acirc;metlendirmek, a'ccedil;ları doyurmak, cahillere öğüt vermek, ihtiya'ccedil; sahiblerinin hacetlerini görmek ve ağırlıklarına tahammül etmek gibi ilim, mal ve nefis cömertliğinin hepsi kendisinde mevcut idi. [5] Kureyş müşriklerinin ekâbirinden Safvan bin Ümeyye müslüman olmadığı hâide Huneyn ve Taif gazalarında, Rasûl-i Ekrem -sallâllâhu aleyhi ve sellem-Efendimiz’ın yanında bulunmuştu. Cîrâne’de toplanan ganimet mallarını gezerken Safvan’ın bunlara büyük bir hayret içinde baktığını görmüş ve Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem-: “- Pek mi hoşuna gitti?” diye sormuş. “- Evet.” cevabını alınca: “- Al hepsi senin olsun!” buyurmuştur. Bunun üzerine Safvan kendisini tutamayarak: “- Peygamber kalbinden başka hiçbir kalb bu derece cömert olamaz.” diyerek îman etmiş ve şehadet getirmiştir. [6] Gerçekten îsâr, ikrâmın en ihtişamlısıdır. Düşünmelidir ki Rasûlullâh, sahâbe ve sâlih kulların böyle ikramları vesîlesiyle nice küfründe inad eden insan insafa gelmiş, nice düşman dost olup hidâyet bulmuş ve nice mürsquo;minin mürsquo;min kardeşine muhabbeti artmıştır. Allah Rasûlü hiçbir zaman, kendisinden istenen yapabileceği bir talebi geri çevirmezdi. Bir defa kendisine doksan bin dirhem isâbet etmişti. Bunu hasırın üzerine döktü. Her gelen muhtaca infâk ederek onu tamamen bitirdi. Değerli Kardeşlerim Kur’ân-ı Kerîm’de “birr” diye tâbir olunan, “sevdiklerinden infâk edebilmek” fazîleti de tıpkı îsâr gibi yüksek seviyedeki bir infâk keyfiyettir. Ahlâkî fazîletlerin hepsinde ideal bir nümûne olan Allah Rasûlü -sallâllâhu aleyhi ve sellem-, hiçşüphesiz bu hususta da kâbina varılmaz bir zirve şahsiyettir. O’nun küçücük bir şeyde bile mürsquo;min kardeşini kendi nefesine tercih etmek husûsundaki hassasiyetinden bir misal şöyedir. Birgün Allah Rasûlü -sallâllâhu aleyhi ve sellem-, bir misvak dalından iki misvak yaptı. Misvakların birisi eğri, diğeri düz ve güzel idi. Rasûl-i Ekrem, misvakların güzel olanını yanındaki sahabisine verdi ve eğri olanını kendisine ayırdı. Sahabî: deyince, Rasûl-i Ekrem -sallâllâhu aleyhi ve sellem-: “Bir saat de olsa, bir kimse ile arkadaşlık edene, arkadaşlık hakkına riâyet edip etmediği sorulur.” buyurdu ve bu hakkın îsâr ve birr anlayışı ile, yani mürsquo;min kardeşini kendi nefesine tercih edip sevdiğinden infâk etmekle ödeneceğini anlatmış oldu. [7] Kardeşlerim şu kıssa da, bu keyfiyetteki bir infâkın fazîletine ne güzel bir misâlidir: Bir gün ashâb-ı kirâm, Mescid-i Nebî’de toplanmış, Rasûlullâh’ın feyizli sohbetini dinlemektedirler. Peygamber Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem- bir ara şu âyet-i kerîmeyi tilâvet buyurdular: َنْتَنَالُواالْبِرَّحَتّىتُنْفِقُوامِمَّاتُحِبُّونَوَمَاتُنْفِقُوامِنْ شَىْءٍ

فَاِنَّ
اللّهَ بِه
عَليمٌ “Sevdiğiniz şeylerden infâk
etmedikçe aslâ “birr”e (yâni hayrın kemâline) eremezsiniz!
Her ne infak ederseniz, Allâh onu hakkıyla bilir.” [\[8\]](#) Derin bir vecd hâlinde
Rasûlullâh’ı dinleyen ashâb-ı kirâm, bu âyet-i kerîmeyi
de kendi iç dünyalarının derinliklerinde hissedebilmenin ve bu nebevî
dâvetin muhtevâsında ne varsa hepsini infak edebilmenin muhâsebesine
dalmışlardı. Birden bir sahâbenin ayağa kalktığı görüldü
Yüzünde nûr-i ilâhî parlayan bu sahâbe Ebû Talha
-radyallâhu anh- idi. Ebû Talha’nın Mescid-i Seâdet’e yakın,
içinde altı yüz hurma ağacı bulunan kıymetli bir bahçesi vardı ve burayı pek
severdi. Sık sık davet ettiği Rasûlullâh’a ikramla da bahçesini
bereketlendirirdi. Ebû Talha şöyle dedi: “-Yâ Rasûlallâh! Benim
servetim içinde en kıymetli ve bana en sevimli olan, işte şu şehrin içindeki sizin de
bildiğiniz bahçemdir. Bu andan itibâren Allâh rızâsı için onu
Allâh’ın Rasûlürsquo;ne bırakıyorum. İsteddiğiniz gibi tasarruf eder,
dilediğiniz fakîre verebilirsiniz.” Sözlerinin ardından bu güzel kararını
derhal tatbik etmek için bahçeye gitti. Ebû Talha, bahçeye vardığında
hanımını bir ağacın gölgesinde otururken buldu. Ebû Talha bahçeye girmede.
Hanımı sordu: “- Yâ Ebâ Talha! Dışarıda ne bekliyorsun? İçeri girsen
ya!” Ebû Talha: “- Ben içeri giremem, sen de eşyanı toplayıp
çıkiyer.” dedi. Beklemediği bu cevâb üzerine hanımı şaşkınlıkla sordu:
“-Neden yâ Ebâ Talha! Bu bahçe bizim değil mi?” Ebû
Talha: “-Hayır, artık bu bahçe Medîne fukarâsınındır.” diyerek
âyet-i kerîmenin müjdesini ve yaptığı fazîletli infâkı sevinç ve
neş’e içinde anlattı. Hanımının “İkimiz nâmına mı, yoksa şahsın
için mi bağışladın?” suâline de “İkimiz nâmına” diye cevap
veren Ebû Talha, bu sefer hanımından huzur içinde şu sözleri dinledi:
“-Allâh senden râzı olsun Ebâ Talha. Etrâfımızdaki fakirleri
gördükçe aynı şeyi düşünürdüm de sana
söylemeye bir türlü cesâret edemedim; Allâh hayrımızı kabul
buyursun, işte ben de bahçeyi terk edip geliyorum!” Ebû Talha’ya bu
fedâkârılığı yaptıran ahlâk-ı hamîdenin ruhlarda kökleşmesi
hâlinde ortaya çıkacak güzelliğin insanlık sathında revaç bulmasıyla
yeryüzünde nasıl bir asr-ı seâdet iklîminin oluşacağını tahmin etmek
hiç de zor değildir. Allâh Rasûlü, hiçbir şeyi olmayanı dahi
infâk seferberliğine teşvik ederdi. Meselâ Ebû Zer -radyallâhu anh-
ashâbın en fakirlerinden olduğu hâde onu bile infaka dâvet eder ve şöyle
buyururdu: يَا أَبَا
ذَرٍّ
وَإِذَا
اشْتَرَيْتَ
لَحْمًا أَوْ
طَبخْتَ
قِدْرًا
فَأكْثِرْ
مَرَقَتَهُ

وَاغْرِفْ
لِجَارِكَ
مِنْهُ “Ey Ebu Zerr Et satın aldığın veya bir tencere kaynattığın zaman suyunu artır, ondan komşuna bir avuç (kadar da olsa) ver”[9] Mü’min, karanlık bir gecenin mehtâbı gibi nûrlu, derin, hassas, rakîk, diğergâm, cömert, merhamet ve şefkat sâhibi ve infak heyecânı içinde olmalıdır. İktisâdî bunalıma girdiğimiz günümüzde ciddî bir infâk ve îsâr seferberliğine ihtiyaç vardır. Unutmayalım ki muzdarip ve muhtaç insanların yerinde biz de olabilirdik. Bu sebeple hasta, muzdarip, garip, kimsesiz, muhtaç ve aç kimselere infâk ve îsârımız Rabbimize karşı bir şükür borcudur. Elimizdeki nîmetleri muhtaçlarla paylaşalım ki, memnûn ve mesrûr ettiğimiz gönüller, dünyâda rûhâniyetimiz, âhirette imdâdımız, cennette seâdetimiz olsun. Yâ Rabbî! Merhametin bütün tezâhürleri, gönül hayâtımızın tükenmez hazînesi olsun! Rabbimiz! Âlemlerin Efendisi’nin ve onun izinden yürüyen İslâm büyüklerinin îsârla dolu hayatlarından bizlere de hisseler nasîb eyle! Âmîn! Not Bu vaaz Osman Nuri Topbaş Hocanın Altınoluk Dergisi 2001 – Mayıs, Sayı: 183, Sayfa: 028 deki yazısından iktibas edilerek hazırlanmıştır.

 [1] Kimya-yı Seâdet [2] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 12/549. [3] Haşr suresi 9 [4] İnsan suresi 8-11 [5] Altınoluk Sohbetleri, c. 3, s. 56 [6] İslam Tarihi, sh. 474 [7] İhyau Ulûmiddîn, c. 2, s. 435 [8]Âl-i İmrân, 92 [9] İbrahim Canan, Kutub-i Sitte Tercüme ve Şerhi, Akçağ Yayınları: 10/111

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)